

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 6 Δεκεμβρίου 2017, με την εξής σύνθεση : Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Πρόεδρος, Ιωάννης Σαρμάς, Μαρία Βλαχάκη, Άννα Λιγωμένου και Αγγελική Μαυρουδή, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Ελένη Λυκεσά, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Σταμάτιος Πουλής, Κωνσταντίνα Ζώη, Δημήτριος Πέππας, Αγγελική Μυλωνά, Γεωργία Τζομάκα, Στυλιανός Λεντιδάκης, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκευή, Βασιλική Σοφιανού, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Βασιλική Προβίδη, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Αργυρώ Μαυρομμάτη, Ευαγγελία Σεραφή, Ειρήνη Κατσικέρη, Γεωργία Παπαναγοπούλου και Νεκταρία Δουλιανάκη (εισηγήτρια), Σύμβουλοι. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας : Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένης της Γενικής Επιτροπής της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Χρυσούλας Καραμαδούκη.

Για να δικάσει την από 25.1.2016 (ΑΒΔ .../2.2.2016) αίτηση του του ..., ο οποίος απεβίωσε και τη δίκη συνεχίζει η υπεισελθούσα στη δικονομική του θέση, ως νόμιμη κληρονόμος του χήρα του - ..., η οποία παραστάθηκε διά του πληρεξουσίου δικηγόρου της Παναγιώτη Στελιάκη (ΑΜ/ΔΣΑ 13990).

Κατά του Ελληνικού Δημοσίου, το οποίο εκπροσωπεί νόμιμα ο Υπουργός Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά του Νομικού Συμβούλου του Κράτους Νικολάου Καραγιώργη. Και

Κατά του Ταμείου Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων, ως καθολικού διαδόχου του Ταμείου Προνοίας του Ορθοδόξου Εφημεριακού Κλήρου Ελλάδος (άρθρο δέκατο έβδομο του ν. 3607/2007, ΦΕΚ Α΄ 245) και ήδη του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών (άρθρα 35 του ν. 4052/2012, ΦΕΚ Α΄ 41, και 75 του ν. 4387/2016, ΦΕΚ Α΄ 85), το οποίο παραστάθηκε διά του πληρεξουσίου δικηγόρου Ιωάννη Κάτρα (ΑΜ/ΔΣΑ 7878).

Με την αίτηση αυτή επιδιώκεται η αναίρεση της 6877/2015 απόφασης του ΙV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο της υπεισελθούσας στη δικονομική θέση του θανόντος αναιρεσειόντος χήρας του - ..., ο οποίος ζήτησε την παραδοχή της αίτησης.

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της αίτησης.

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της αίτησης και

Τον Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος ανέπτυξε την από 6 Δεκεμβρίου 2017 γνώμη του και πρότεινε την εν μέρει παραδοχή της αίτησης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη, με παρόντες τους Δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από την Αντιπρόεδρο Αγγελική Μαυρουδή και τους Συμβούλους Ελένη Λυκεσιά, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Δημήτριο Πέππα, Αγγελική Μυλωνά, Στυλιανό Λεντιδάκη, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Αγγελική

Πανουτσακοπούλου και Κωνσταντίνο Παραθύρα, που είχαν κώλυμα (άρθρα 11 παρ. 2 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 και 78 παρ. 2 του π.δ. 1225/1981).

**Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα και
Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο,
Αποφάσισε τα εξής :**

1. Μετά το θάνατο του αναιρεσειόντος στις2016 (βλ. την από2016 ληξιαρχική πράξη θανάτου που έχει συνταχθεί από το Ληξίαρχο του Δήμου ...), η διακοπείσα δίκη νομίμως επαναλαμβάνεται (άρθρα 74 παρ. 1, 75 παρ. 1 και 76 παρ. 1 του π.δ/τος 1225/1981) από τη χήρα και μοναδική εκ διαθήκης κληρονόμο του ... - ... (βλ. το .../26.4.2016 πιστοποιητικό πλησιεστέρων συγγενών του Δημάρχου ... και το .../13.9.2016 πρακτικό δημοσίευσης του Ειρηνοδικείου Αθηνών της από 15.4.2016 ιδιόγραφης διαθήκης), η οποία, με την από 16.1.2017 κατατεθείσα στο Ελεγκτικό Συνέδριο δήλωσή της, δήλωσε ότι συνεχίζει τη δίκη στο όνομά της.

2. Για την άσκηση της υπό κρίση αίτησης έχει καταβληθεί το προσήκον παράβολο (βλ. το .../5.12.2017 διπλότυπο είσπραξης τύπου Δ' της Δ.Ο.Υ. ..., σειράς Θ ...), σύμφωνα με τα άρθρα 61 παρ. 1 και 117 του π.δ/τος 1225/1981 και 73 παρ. 3 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013.

3. Η ένδικη αίτηση έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και κατά τα λοιπά νομότυπα. Επομένως, είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω ως προς τη βασιμότητα των λόγων της.

4. Με την αίτηση αυτή επιδιώκεται η αναίρεση της 6877/2015 απόφασης του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία έγινε εν μέρει δεκτή έφεση του μεταποβιώσαντος αναιρεσειόντος κατά επιμέρους κεφαλαίων της .../22.10.2014 καταλογιστικής απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων (ΤΠΔΥ), με την οποία επιβλήθηκαν σε βάρος του και υπέρ του Κλάδου Πρόνοιας Ορθοδόξου Εφημεριακού Κλήρου Ελλάδος (ΚΠΟΕΚΕ) του ΤΠΔΥ, προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, συνολικού ποσού 194.796,39 ευρώ, για ελλείμματα που διαπιστώθηκαν στη διαχείριση του καταργηθέντος ΤΠΟΕΚΕ και, επιπλέον, καταλογίστηκε με το ποσό των 22.010,27 ευρώ, που φέρεται ότι αντιστοιχεί σε έλλειμμα στην ως άνω διαχείριση. Ειδικότερα, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση μεταρρυθμίστηκε η ως άνω απόφαση καταλογισμού, μειώθηκε το ποσό των επιβληθεισών σε βάρος του μεταποβιώσαντος αναιρεσειόντος προσαυξήσεων σε 131.142,85 ευρώ και ακυρώθηκε ο επιβληθείς σε βάρος του καταλογισμός του ποσού των 22.010,27 ευρώ.

5. Με την υπό κρίση αίτηση, όπως αναπτύσσεται με το από 11.12.2017 υπόμνημα, ζητείται η αναίρεση της προσβαλλόμενης απόφασης, κατά το απορριπτικό της μέρος που αφορά στο ποσό των 131.142,85 ευρώ που αντιστοιχεί σε προσαυξήσεις, για α) εσφαλμένη ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 27 του π.δ. 774/1980, β) εσφαλμένη υπαγωγή των αποδειχθέντων πραγματικών περιστατικών στην αόριστη νομική έννοια της βαριάς αμέλειας και γ) εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των άρθρων 81 και 105 του κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο

και της συνταγματικής αρχής (άρθρο 25 παρ. 1 Συντάγματος) της αναλογικότητας.

6. Με τις διατάξεις του άρθρου 46 (παρ. 3) του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013, ορίζεται ότι ο υπόλογος απαλλάσσεται των προσαυξήσεων, εφόσον αποδείξει ότι η παράλειψη ή το έλλειμμα δεν οφείλεται σε δόλο ή βαριά αμέλειά του.

7. Βαριά αμέλεια συντρέχει όταν δεν καταβάλλεται η στοιχειώδης επιμέλεια του κοινού και συνηθισμένου, ικανού προς δικαιοπραξία φυσικού προσώπου, την οποία αξιώνει ο νόμος από όλους τους ανθρώπους που κινούνται μέσα στον κύκλο της επαγγελματικής και κοινωνικής τους δραστηριότητας, η παρέκκλιση δε από την αξιούμενη συμπεριφορά του μέσου επιμελούς ανθρώπου είναι σημαντική, ασυνήθης και ιδιαιτέρως μεγάλη και φανερώνει πλήρη αδιαφορία του για τα αποτελέσματά της. Ελαφρά αμέλεια υπάρχει όταν δεν καταβάλλεται η απαιτούμενη, από το νόμο ή τους σχετικούς κανονισμούς ή η αποκτώμενη από τη συνήθη εκτέλεση των υπηρεσιακών καθηκόντων του ζημιώσαντος, στοιχειώδης επιμέλεια του μέσου συνετού και ευσυνείδητου ικανού προς δικαιοπραξία φυσικού προσώπου, κινουμένου μέσα στο συγκεκριμένο κύκλο της επαγγελματικής και κοινωνικής αυτού δραστηριότητας (Ολ. Ε.Σ. 877/2016, 724, 753/2010 κ.α.).

8. Οι παραδοχές του δικαστηρίου της ουσίας ότι η δημιουργία του ελλείμματος οφείλεται σε βαριά αμέλεια του υπολόγου πρέπει να βασίζονται σε πραγματικά περιστατικά που καλύπτουν με πληρότητα την προαναφερθείσα έννοια της βαριάς αμέλειας. Η εξειδίκευση της αόριστης αυτής νομικής έννοιας γίνεται από το δικαστή της ουσίας μέσω των διδαγμάτων της κοινής πείρας και

υπόκειται στον ανααιρετικό έλεγχο, ως προς το αν με βάση τα γενόμενα δεκτά πραγματικά περιστατικά έγινε ή όχι ορθή εξειδίκευσή της και η αμέλεια στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι βαριά (Ολ. Ε.Σ. 724/2012, 753/2010).

9. Στην υπό κρίση υπόθεση, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, το δικάσαν Τμήμα δέχθηκε, κατά την ανέλεγκτη ανααιρετικά περί τα πράγματα κρίση του, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

i) Η καταβολή από το ΤΠΟΕΚΕ των εφάπαξ βοηθημάτων και άλλων παροχών προς τα δικαιούμενα πρόσωπα διενεργείτο μέσω του ειδικώς τηρούμενου προς τούτο ... άτοκου λογαριασμού του ΤΠΟΕΚΕ στην ... Τράπεζα, η κίνηση του οποίου δεν παρακολουθείτο από το Λογιστήριο του Ταμείου. Συγκεκριμένα, το Ταμείο εξέδιδε στο όνομα του δικαιούχου χρηματικό ένταλμα, το οποίο, μαζί με άλλα όμοια, κατεχωρείτο σε συγκεντρωτική κατάσταση. Στη συνέχεια, για την πίστωση του λογαριασμού στην ... Τράπεζα με το καθαρό πληρωτέο στους δικαιούχους κάθε κατάστασης συνολικό ποσό, εξέδιδε, σε διαταγή της Τράπεζας αυτής, επιταγή σε βάρος του λογαριασμού του ΤΠΟΕΚΕ στην Τράπεζα της Ελλάδος. Συγχρόνως, για το ποσό της επιταγής, εξέδιδε γραμμάτιο είσπραξης, που κατεχωρείτο στη στήλη των εσόδων του βιβλίου ταμείου. Μετά την παραλαβή των εντολών πληρωμής, που εξέδιδε η ... Τράπεζα για κάθε δικαιούχο χωριστά, και τη χρέωση από την τελευταία του εκεί τηρούμενου λογαριασμού με το ποσό της επιταγής, ώστε ο λογαριασμός αυτός να παρουσιάζει πλέον μηδενικό υπόλοιπο, ο αναηρεσείων, τότε Ταμίας του ΤΠΟΕΚΕ, καταχωρούσε τα οικεία χρηματικά εντάλματα, ως εξοφλημένα, στη στήλη των εξόδων του ιδίου βιβλίου. Όταν, για οποιονδήποτε λόγο, ο δικαιούχος δεν προέβαινε στην είσπραξη της απαίτησής του, η ... Τράπεζα πίστωνε το

λογαριασμό του ΤΠΟΕΚΕ με το αντίστοιχο ποσό (μειωμένο κατά την προμήθειά της). Το ποσό αυτό όμως δεν επανεισαγόταν, από τον αναιρεσείοντα, με την έκδοση γραμματίου είσπραξης, στη διαχείριση του Ταμείου και πολλές φορές χρησιμοποιείτο για την πληρωμή άλλων δικαιούχων.

ii) Μετά τη διενέργεια ελέγχου διαπιστώθηκε ότι στη διαχείριση του Ταμείου δημιουργήθηκε έλλειμμα, προερχόμενο από τη μη καταχώριση από τον αναιρεσείοντα στο βιβλίο ταμείου των ποσών των εφάπαξ βοηθημάτων ή άλλων παροχών που πιστωνόταν στο λογαριασμό του Ταμείου στην ... Τράπεζα ως ανείσπρακτα από τους δικαιούχους. Συγκεκριμένα, διαπιστώθηκε ότι για την καταβολή των παροχών αυτών εκδόθηκαν στο όνομα των δικαιούχων τα .../1995, .../1996, .../1998, .../1998, .../1998, .../1998 και .../1999, χρηματικά εντάλματα, συνολικού ποσού 48.404.920 δραχμών, πιστώθηκε ο αντίστοιχος λογαριασμός του Ταμείου στην ... Τράπεζα με τα αντίστοιχα ποσά, εκδόθηκαν εντολές πληρωμής από την τελευταία σε χρέωση του λογαριασμού του Ταμείου και καταχωρήθηκαν ως εξοφλημένα στο βιβλίο ταμείου. Τα ως άνω εντάλματα όμως, τελικά, δεν εισπράχθηκαν από τους δικαιούχους αυτών, και τα αντίστοιχα ποσά πιστώθηκαν εκ νέου στο λογαριασμό του Ταμείου, χωρίς να καταχωρισθούν στη στήλη εσόδων του βιβλίου ταμείου. Χρησιμοποιήθηκαν δε από τον ήδη αναιρεσείοντα, μαζί με το ποσό των 9.131 δραχμών που ήταν επίσης κατατεθειμένο στο λογαριασμό αυτό και μη καταχωρημένο στα έσοδα και, επιπλέον ενός ποσού 569.903 δραχμών μετρητών, για την πληρωμή άλλων δικαιούχων, με αποτέλεσμα καταχωρίζοντας τα σχετικά χρηματικά εντάλματα πληρωμής των τελευταίων ως εξοφλημένα στη στήλη ταμείου, να προκύπτει

έλλειμμα στη διαχείρισή του, αφού για το ποσό αυτό δεν υπήρχε αντίστοιχη εγγραφή στη στήλη των εσόδων.

iii) Στις 20.6.2001 και 23.7.2001, ο ήδη αναιρεσείων κατέθεσε στον τηρούμενο στην Τράπεζα της Ελλάδος λογαριασμό του ΤΠΟΕΚΕ τα ποσά των χρηματικών ενταλμάτων .../1998, .../1998, .../1998, .../1998 και .../1999 (συνολικά 40.469.477 δραχμές), που, κατά τα προεκτεθέντα, είχαν παραμείνει στη διάθεσή του λόγω μη είσπραξής τους από τους δικαιούχους. Προς απόδοση στο ΤΠΟΕΚΕ απέμεινε το ποσό των 7.932.074 δραχμών, που προερχόταν από το ακαταχώρητο στα έσοδα του Ταμείου πιστωτικό υπόλοιπο του λογαριασμού στην ... Τράπεζα (9.131 δραχμές) και τα πιστωθέντα στον ίδιο λογαριασμό, λόγω μη είσπραξής τους από τους δικαιούχους, ποσά των .../1995 και .../1996 χρηματικών ενταλμάτων (668.701 δραχμές + 7.254.242 δραχμές).

iv) Το Δ.Σ. του - διαδεχθέντος στο μεταξύ το ΤΠΟΕΚΕ - Τ.Π.Δ.Υ. καταλόγισε αρχικώς με την από 18.3.2008 απόφασή του, τον ήδη αναιρεσείοντα με τους ανερχόμενους σε 69.347,27 ευρώ δικαιοπρακτικούς τόκους, επί των ποσών των ως άνω χρηματικών ενταλμάτων (9.131 δραχμών, 668.701 δραχμών, 7.254.242 δραχμών, 11.289.358 δραχμών, 5.267.803 δραχμών, 10.491.935 δραχμών, 5.342.051 δραχμών και 8.078.330 δραχμών), που είχαν πιστωθεί στον τηρούμενο στην ... Τράπεζα λογαριασμό του ΤΠΟΕΚΕ, καθώς και με το ποσό των 15.783 ευρώ που αντιστοιχούσε ομοίως σε τόκους και, επιπλέον, με το ποσό των 74.783,66 ευρώ, που αφορούσε σε ελλείμματα στη διαχείριση του ΤΠΟΕΚΕ, μεταξύ των οποίων και το προερχόμενο από τα ακαταχώρητο πιστωτικό υπόλοιπο του λογαριασμού στην ... Τράπεζα (9.131 δραχμές) και τα, ως ανείσπρακτα από τους δικαιούχους τους, πιστωθέντα στον ίδιο λογαριασμό

ποσά των .../1995 και .../1996 χρηματικών ενταλμάτων (668.701 δραχμές + 7.254.242 δραχμές), συνολικό ποσό των 23.278,00 ευρώ.

ν) Κατά της καταλογιστικής αυτής απόφασης ο ήδη αναιρεσειών άσκησε έφεση, επί της οποίας εκδόθηκε αρχικά η 1752/2012 προδικαστική απόφαση και κατόπιν η 5013/2013 οριστική απόφαση του IV Τμήματος, με την οποία κρίθηκε, πλην άλλων, ότι ανεξαρτήτως της δημοσιολογιστικής ευθύνης του τότε εκκαλούντος και ήδη αναιρεσειόντος, για την αποκατάσταση του ελλείμματος που προέρχεται από το ακαταχώρητο στα έσοδα του ΤΠΟΕΚΕ πιστωτικό υπόλοιπο του λογαριασμού στην ... Τράπεζα (9.131 δραχμές) και τα, ως ανείσπρακτα από τους δικαιούχους τους, πιστωθέντα στον ίδιο λογαριασμό ποσά των χρηματικών ενταλμάτων .../1995, .../1996, .../1998, .../1998, .../1998, .../1998 και .../1999, σε βάρος του υπολόγου δεν προβλέπεται η επιβολή τόκων και ακύρωσε, κατά το αντίστοιχο κεφάλαιο, την τότε προσβληθείσα απόφαση, με την οποία είχαν επιβληθεί τόκοι αντί των προσαυξήσεων. Επιπλέον κρίθηκε ότι είναι νόμιμος ο καταλογισμός του ήδη αναιρεσειόντος με το ποσό των 7.932.074 δραχμών ή 23.278 ευρώ, που προερχόταν από το ακαταχώρητο στα έσοδα του ΤΠΟΕΚΕ πιστωτικό υπόλοιπο του λογαριασμού στην ... Τράπεζα (9.131 δραχμές) και τα, ως ανείσπρακτα από τους δικαιούχους τους, πιστωθέντα στον ίδιο λογαριασμό ποσά των .../1995 και .../1996 χρηματικών ενταλμάτων (668.701 δραχμές 7.254.242 δραχμές, αντίστοιχα), που δεν είχαν αποδοθεί. Ακολούθως αυτή έγινε εν μέρει δεκτή και το ποσό του καταλογισμού σε βάρος του ήδη αναιρεσειόντος περιορίστηκε στο ποσό των 30.044,80 ευρώ, στο οποίο περιλαμβάνεται και το ποσό των 23.278 ευρώ που αφορούσε στα ως άνω ελλείμματα και δεν είχε αποδοθεί.

vi) Στη συνέχεια το Διοικητικό Συμβούλιο του Τ.Π.Δ.Υ., με την απόφασή του της ...ης Συν./.....2014, περιόρισε το ποσό του καταλογισμού σε βάρος του ήδη αναιρεσείοντος σε 30.044,80 ευρώ και υπολόγισε προσαυξήσεις ποσού 131.142,85 ευρώ, για τα προαναφερόμενα ανείσπρακτα από τους δικαιούχους τους ποσά (9.131 δραχμών, 668.701 δραχμών, 7.254.242 δραχμών, 11.289.358 δραχμών, 5.267.803 δραχμών, 10.491.935 δραχμών, 5.342.051 δραχμών και 8.078.330 δραχμών), τα οποία είχαν πιστωθεί στον τηρούμενο στην ... Τράπεζα λογαριασμό του Ταμείου και δεν εισήλθαν εγκαίρως στη διαχείριση του ΤΠΟΕΚΕ. Οι προσαυξήσεις δε αυτές υπολογίστηκαν για το χρονικό διάστημα από την ημερομηνία χρησιμοποίησής τους για την πληρωμή άλλων από τους αρχικούς βοηθηματούχους (24.9.1996, 11.12.1998 και 22.11.1999) μέχρι την απόδοση των ποσών αυτών στο Ταμείο. Επίσης υπολόγισε προσαυξήσεις ποσού 63.653,54 ευρώ επί άλλων ανείσπρακτων από τους δικαιούχους τους ποσών και αποφάσισε να αξιώσει από τον εκκαλούντα την καταβολή ποσού 22.010,27 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στη παράλειψη είσπραξης δύο εγγυητικών επιστολών μισθωτών του ΤΠΟΕΚΕ.

vii) Περαιτέρω, εκδόθηκε η .../22.10.2014 καταλογιστική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΠΔΥ ως καθολικού διαδόχου του ΤΠΟΕΚΕ και υπέρ του Κλάδου Πρόνοιας Ορθοδόξου Εφημεριακού Κλήρου Ελλάδος, με την οποία ο εκκαλών καταλογίστηκε με το συνολικό ποσό των 246.851,46 ευρώ. Το ποσό αυτό αναλύεται σε: (α) ποσό 30.044,80 ευρώ, στο οποίο περιορίστηκε το καταλογισθέν με την από 18.3.2008 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΠΔΥ ποσό, δυνάμει της 5013/2013 απόφασης του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και αντιστοιχεί σε έλλειμμα στη διαχείριση του

ΤΠΟΕΚΕ, (β) ποσό 194.796,39 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί σε προσαυξήσεις και (γ) ποσό 22.010,27 ευρώ, το οποίο φέρεται ότι αντιστοιχεί σε έλλειμμα του ΤΠΟΕΚΕ, λόγω μη είσπραξης δύο εγγυητικών επιστολών μισθωτών αυτού.

10. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, που εκδόθηκε επί της από 8.12.2014 έφεσης του ήδη αναιρεσειόντος κατά της τελευταίας καταλογιστικής απόφασης, έγινε δεκτό ότι η έφεσή του αφορούσε μόνο στο κεφάλαιο της τελευταίας με το οποίο επιβλήθηκαν σε βάρος του προσαυξήσεις ποσού 194.796,39 ευρώ, καθώς και στο κεφάλαιο που αφορούσε στον καταλογισμό του με το ποσό των 22.010,27 ευρώ, που αντιστοιχούσε σε έλλειμμα του ΤΠΟΕΚΕ, λόγω μη είσπραξης δύο εγγυητικών επιστολών μισθωτών αυτού, δεδομένου ότι το ποσό των 30.044,80 ευρώ καταλογίστηκε σε βάρος του σε συμμόρφωση προς την 5013/2013 απόφαση του IV Τμήματος.

11. Με τις παραδοχές αυτές, το δικάσαν Τμήμα, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφασή του, έκρινε, όσον αφορά στον καταλογισμό του μεταποβιώσαντος αναιρεσειόντος με το ποσό των 131.142,85 ευρώ, που αντιστοιχεί σε προσαυξήσεις για τα προαναφερόμενα ανείσπρακτα από τους δικαιούχους τους ποσά (9.131 δραχμών, 668.701 δραχμών, 7.254.242 δραχμών, 11.289.358 δραχμών, 5.267.803 δραχμών, 10.491.935 δραχμών, 5.342.051 δραχμών και 8.078.330 δραχμών), αφενός ότι ευθύνεται για τη δημιουργία του ελλείμματος, η ύπαρξη του οποίου διαπιστώθηκε με ισχύ δεδικασμένου με την απόφαση 5013/2013 του IV Τμήματος, η δε ευθύνη του συνίσταται στην παράλειψή του να εισαγάγει εγκαίρως στη διαχείριση του Ταμείου τα ανείσπρακτα ποσά των εφάπαξ βοηθημάτων, με την έκδοση γραμματίου είσπραξης και είναι απότοκος του τρόπου λογιστικής καταγραφής των

πληρωμών αυτών στο βιβλίο ταμείου κατά τρόπο ώστε το ισόποσο των ανείσπρακτων εφάπαξ βοηθημάτων να μένει εκτός της διαχείρισης του ταμείου. Αφετέρου, ότι, η υπαιτιότητά του εξικνείται τουλάχιστον μέχρι το βαθμό της βαριάς αμέλειας και, ως εκ τούτου, νομίμως επιβλήθηκαν σε βάρος του οι επίδικες προσαυξήσεις. Και τούτο διότι, σύμφωνα με την οικεία πορισματική έκθεση, σε άλλες περιπτώσεις χορήγησης εφάπαξ βοηθημάτων, για τα οποία είχε καταχωρηθεί γραμματίο είσπραξης και ισόποσο χρηματικό ένταλμα στις αντίστοιχες στήλες εσόδων και εξόδων του βιβλίου του ταμείου και τα οποία πιστώθηκαν εκ νέου στο λογαριασμό του Ταμείου στην ... Τράπεζα ως ανείσπρακτα ακολούθησε άλλη, ορθότερη, διαδικασία εξοφλώντας τελικώς τους δικαιούχους με νέα κατάσταση βοηθηματούχων, χωρίς όμως να προβεί σε νέα καταχώρηση του χρηματικού εντάλματος ως εξοφλημένου, με αποτέλεσμα να αποφευχθεί σε αυτές τις δύο περιπτώσεις η διά της διπλής καταχώρησης ενταλμάτων για την ίδια αιτία παραμονή του αντίστοιχου ποσού των ανείσπρακτων βοηθημάτων στη διάθεσή του και εκτός ταμειακής διαχείρισης, γεγονός από το οποίο συνάγεται ότι γνώριζε ποια ήταν η ορθή διαδικασία. Ακολούθως, απέρριψε τους ισχυρισμούς του ότι δεν ήταν υπεύθυνος για τη παρακολούθηση του λογαριασμού του Ταμείου στην ... Τράπεζα και ότι η τελευταία ευθύνεται για την παράλειψή της να προβεί, ως όφειλε, στην επιστροφή των σχετικών ποσών στο λογαριασμό του ΤΠΟΕΚΕ στην Τράπεζα της Ελλάδος, με την αιτιολογία ότι εφόσον γνώριζε ότι υπήρχαν κατά καιρούς ποσά ανείσπρακτα στον εν λόγω λογαριασμό της ... Τράπεζας όφειλε πρωτίστως να μεριμνήσει για την έκδοση του αντίστοιχου γραμματίου είσπραξης ώστε να τα εισαγάγει στη διαχείριση του Ταμείου. Ομοίως απέρριψε τους ισχυρισμούς

του ότι δεν τον βαρύνει οποιασδήποτε μορφής υπαιτιότητα και ουδεμία ανάμειξη είχε στη διαχείριση και είσπραξη των οικονομικών του Ταμείου, με την αιτιολογία ότι δεν αποδείχθηκε ότι στις επίμαχες διαχειριστικές πράξεις προέβη, αντ' αυτού, άλλο πρόσωπο, και, τέλος, ότι εκτελούσε εντολές των ιεραρχικώς ανωτέρων του με την αιτιολογία ότι δεν τον απαλλάσσουν από την ίδια ευθύνη του για την παράτυπη διαδικασία που ακολούθησε όσον αφορά τα ανείσπρακτα εφάπαξ βοηθήματα.

12. Με τις παραδοχές αυτές το δικάσαν Τμήμα δέχθηκε εν μέρει την έφεση του ήδη αναιρεσιόντος κατά της .../22.10.2014 καταλογιστικής απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΠΔΥ, ακύρωσε την εκκληθείσα ως άνω απόφαση μόνο κατά το κεφάλαιο αυτής που αφορούσε στον καταλογισμό του με το ποσό των 63.653,54 ευρώ που αντιστοιχούσε σε προσαυξήσεις, επί άλλων ανείσπρακτων από τους δικαιούχους τους ποσών και κατά το ποσό των 22.010,27 ευρώ, που αντιστοιχούσε σε δύο εγγυητικές επιστολές μισθωτών του ΤΠΟΕΚΕ, και περιόρισε το ποσό του καταλογισμού σε 161.187,65 ευρώ, εκ των οποίων 131.142,85 ευρώ αντιστοιχούν στις προαναφερόμενες προσαυξήσεις και 30.044,80 ευρώ στο ποσό του ελλείμματος που δεν αποτέλεσε, κατά τα ανωτέρω, αντικείμενο κρίσης της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

13. Με την υπό κρίση αίτηση προβάλλεται, πλην άλλων, ότι το δικάσαν Τμήμα δεν υπήγαγε ορθά τα δεκτά γενόμενα από αυτό πραγματικά περιστατικά στην αόριστη νομική έννοια της βαριάς αμέλειας καθόσον στο πρόσωπο του μεταποβιώσαντος αναιρεσιόντος δεν συνέτρεξε οποιουδήποτε βαθμού υπαιτιότητα, σχετικά με τη δημιουργία του ελλείμματος.

14. Όπως εκτέθηκε στη σκέψη 7 της παρούσας, η δημιουργία του ελλείμματος οφείλεται σε βαριά αμέλεια του υπολόγου όταν η παρέκκλιση από τη συμπεριφορά τού μέσου επιμελούς ανθρώπου είναι σημαντική, ασυνήθης και ιδιαιτέρως μεγάλη που φανερώνει πλήρη αδιαφορία του για τα αποτελέσματά της στη διαχείρισή του. Συναφώς, στις περιπτώσεις που το έλλειμμα διαχείρισης συνίσταται στη χρησιμοποίηση των ταμειακών διαθεσίμων σύμφωνα με τον κατά νόμο προορισμό τους, ήτοι για την αιτία και το σκοπό που προβλέπεται από το νόμο, και η παράτυπη – εξωταμειακή διαχείρισή τους συνίσταται αποκλειστικά στην καταχώριση και εμφάνισή τους στα έξοδα της διαχείρισης χωρίς προηγουμένως τα αντίστοιχα ποσά να έχουν νομίμως καταχωρισθεί, με γραμμάτιο είσπραξης, στα έσοδα της οικείας διαχείρισης, με αποτέλεσμα να αποτυπώνεται μεν ως πλεονασματική η διαχείριση των εξόδων, χωρίς όμως η παράλειψη αυτή να συνεπάγεται πραγματική ελλειμματική διαχείριση στα έσοδα, αφού η πλημμέλεια αφορά μόνο στη μη εμφάνισή τους και όχι στην έλλειψή ή αποστέρησή τους από τη διαχείριση, για την απόδοση στον ευθυνόμενο υπόλογο της πταισματικής ευθύνης της βαριάς αμέλειας δεν αρκεί η διαπίστωση της γνώσης από αυτόν της ορθής λογιστικής διαδικασίας ή της γνώσης της ύπαρξης ακαταχώρητων χρηματικών διαθεσίμων, ήτοι απλώς η παρέκκλιση από την απαιτούμενη, από το νόμο ή τους σχετικούς κανονισμούς, επιμέλεια, αλλά απαιτείται επιπλέον, ενόψει και της έλλειψης διακινδύνευσης, η διαπίστωση ότι η αμελής και παρεκκλίνουσα συμπεριφορά του συνιστά ιδιαιτέρως μεγάλη ή ασυνήθως σοβαρή εκτροπή από την απαιτούμενη από τους κανόνες των συναλλαγών επιμέλεια που φανερώνει πλήρη αδιαφορία του για τα αποτελέσματά της στη διαχείρισή του.

15. Κατά συνέπεια το δικάσαν Τμήμα, το οποίο για τη διαπίστωση της συνδρομής στο πρόσωπο του αναιρεσειόντος βαριάς αμέλειας για τη δημιουργία του διαπιστωθέντος λογιστικού ελλείμματος, αρκέστηκε στη διαπίστωση ότι γνώριζε την ύπαρξη των ανείσπρακτων ποσών και ότι σε άλλες περιπτώσεις ακολούθησε ορθότερη διαδικασία, χωρίς περαιτέρω, ενόψει και της έλλειψης διακινδύνευσης των ταμειακών διαθεσίμων της διαχείρισής του, να διαπιστώσει, στις συγκεκριμένες περιπτώσεις που αποτέλεσαν την αιτία εμφάνισης του επίδικου ελλείμματος, την εκ μέρους του παραβίαση συγκεκριμένων και ρητώς προβλεπόμενων υποχρεώσεών του, που συνιστά ιδιαιτέρως σοβαρή εκτροπή του από το νόμο και τους κανόνες των συναλλαγών και φανερώνει την πλήρη αδιαφορία του για τα αποτελέσματά της στη διαχείρισή του, παραβίασε τα διδάγματα της κοινής πείρας και τις προαναφερόμενες διατάξεις του άρθρου 46 (παρ. 3) του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο και υπήγαγε εσφαλμένως τα γενόμενα δεκτά πραγματικά περιστατικά στην αόριστη νομική έννοια της βαριάς αμέλειας.

16. Επομένως, ο σχετικός προβαλλόμενος λόγος αναίρεσης είναι βάσιμος και πρέπει, κατά παραδοχή αυτού, να γίνει δεκτή η ένδικη αίτηση και να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση κατά το απορριπτικό μέρος της που αφορά στην επιβολή των επίδικων προσαυξήσεων, ενώ μετά την παραδοχή του ως άνω αναιρετικού λόγου παρέλκει η εξέταση των λοιπών λόγων του αναιρετηρίου. Κατά την ειδικότερη γνώμη του Συμβούλου Γεωργίου Βοΐλη, στην οποία προσχώρησε ο Αντιπρόεδρος Ιωάννης Σαρμάς, η υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως πρέπει να γίνει δεκτή για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή από το δικάσαν Τμήμα των διεπουσών την επίδικη υπόθεση διατάξεων και ειδικότερα ως προς

την ύπαρξη πραγματικού ελλείμματος που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τον καταλογισμό υπαίτιου για την δημιουργία αυτού υπολόγου μετά των αναλογουσών προσαυξήσεων. Συγκεκριμένα και με βάση τα προεκτεθέντα πραγματικά περιστατικά στην προσβαλλόμενη απόφαση για τα επίμαχα χρηματικά ποσά, για τα οποία επιβλήθηκε σε βάρος του αναιρεσειόντος ταμία ο καταλογισμός, εκδόθηκαν μεν δύο φορές χρηματικά εντάλματα δεν εξοφλήθηκαν όμως και τα δύο αλλά μόνο το ένα εξ αυτών, ενώ το ποσό του άλλου μη εξοφληθέντος χρηματικού εντάλματος παρατύπως μεν, χωρίς όμως να δημιουργείται εξ αυτού πραγματικό έλλειμμα, παρέμεινε στον λογαριασμό του Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε. και μπορούσε με την τήρηση της νόμιμης διαδικασίας να εισαχθεί στη διαχείριση του Ταμείου με την εγγραφή του στα σχετικά βιβλία. Παρέπεται δηλαδή εξ αυτών ότι εκ μόνου του γεγονότος ότι τα επίμαχα ποσά δεν εμφανίζονται για κάποιο χρονικό διάστημα στα βιβλία του Ταμείου, όμως, δεν είχαν εισπραχθεί από τους δικαιούχους δύο φορές αλλά παρέμειναν στο λογαριασμό του Ταμείου στην ... Τράπεζα, δεν δημιουργείται πραγματικό έλλειμμα στη διαχείριση του Ταμείου αλλά λογιστική αταξία που διευθετείται και η οποία δεν δικαιολογεί τον επίμαχο καταλογισμό, όπως εσφαλμένα δέχθηκε με την προσβαλλόμενη απόφασή του το Τμήμα και κατά συνέπεια η εν λόγω απόφαση έπρεπε να αναιρεθεί για το λόγο αυτό. Όμως, η γνώμη αυτή δεν εκράτησε.

17. Ακολούθως, μετά την αναίρεση της προσβαλλόμενης απόφασης, πρέπει να διαταχθεί η επιστροφή του παραβόλου που κατατέθηκε για την άσκησή της στον αναιρεσειόντα (άρθρα 61 παρ. 3 και 117 του π.δ. 1225/1981) και, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων, να απαλλαγούν εν όλω οι αναιρεσίβλητοι

από την καταβολή της δικαστικής δαπάνης του αναιρεσειόντος (άρθρο 275 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, σε συνδυασμό με το άρθρο 123 του π.δ. 1225/1981, όπως αντικαταστάθηκε, από 4.7.2006, με το άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 3472/2006).

18. Μετά την αναίρεση της προσβαλλόμενης απόφασης, κατά το απορριπτικό μέρος της που αφορά στην επιβολή των επίδικων προσαυξήσεων, η υπόθεση, επί της οποίας τα πραγματικά περιστατικά έχουν όπως ανωτέρω εκτίθενται και δεν χρειάζεται διερεύνηση κατά το πραγματικό της μέρος, πρέπει να διακρατηθεί από το Δικαστήριο (άρθρο 116 του π.δ. 1225/1981) και να εκδικασθεί, ως προς το αναιρεθέν κεφάλαιο αυτής. Σύμφωνα δε με όσα έγιναν ανωτέρω δεκτά και όπως προκύπτει από τα αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά, ο μεταποβιώσας εκκαλών, με την παρατύπως ασκηθείσα διαχείρισή του, δεν παραβίασε συγκεκριμένες και ρητώς προβλεπόμενες, από το νόμο ή τους κανονισμούς, υποχρεώσεις του, ούτε διέθεσε τα ακαταχώρητα χρηματικά διαθέσιμα για σκοπό διαφορετικό από τον κατά νόμο προβλεπόμενο, με αποτέλεσμα η διαχειριστική του συμπεριφορά να μην συνιστά ιδιαίτερος σοβαρή εκτροπή από το νόμο και τους κανόνες των συναλλαγών και να μην στοιχειοθετείται, ως εκ τούτου, η συνδρομή βαριάς αμέλειας στο πρόσωπό του κατά την άσκηση των διαχειριστικών καθηκόντων του, που συνιστά την αναγκαία προϋπόθεση για την νόμιμη επιβολή σε βάρος του των επίδικων προσαυξήσεων. Κατά συνέπεια η από 8.12.2014 έφεση του μεταποβιώσαντος εκκαλούντος κατά της .../22.10.2014 καταλογιστικής απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΠΔΥ, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή, να απαλλαγεί αυτός από το καταλογισθέν σε βάρος του ποσό των 131.142,85 ευρώ που αντιστοιχεί σε

προσαυξήσεις, να μεταρρυθμιστεί η .../22.10.2014 καταλογιστική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΠΔΥ και να περιοριστεί το καταλογισθέν σε βάρος του ποσό σε 30.044,80 ευρώ.

19. Μετά από αυτά δεν τίθεται ζήτημα επιστροφής του κατατεθέντος για την άσκηση της έφεσης παραβόλου, δεδομένου ότι αυτό έχει ήδη επιστραφεί στον εκκαλούντα με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

20. Κατ' εκτίμηση δε των περιστάσεων πρέπει να απαλλαγούν οι εφεσίβλητοι από τα δικαστικά έξοδα της κατ' έφεση δίκης (άρθρο 275 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, σε συνδυασμό με το άρθρο 123 του π.δ. 1225/1981, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 3472/2006).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την αίτηση.

Αναιρεί την προσβαλλόμενη 6877/2015 απόφαση του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατά το απορριπτικό μέρος της, που αφορά στον καταλογισμό του ποσού των 131.142,85 ευρώ.

Απαλλάσσει τους αναιρεσίβλητους από τα δικαστικά έξοδα της κατ' αναίρεση δίκης.

Διακρατεί και δικάζει την υπόθεση κατά το αναιρεθέν, σύμφωνα με το σκεπτικό, κεφάλαιο αυτής.

Δέχεται εν μέρει την έφεση.

Μεταρρυθμίζει την .../22.10.2014 καταλογιστική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Τ.Π.Δ.Υ. και περιορίζει το καταλογισθέν, με την απόφαση αυτή, σε βάρος του εκκαλούντος ποσό σε 30.044,80 ευρώ.

Διατάσσει την απόδοση στον αναιρεσείοντα του καταβληθέντος για την αίτηση αναίρεσης παραβόλου. Και

Απαλλάσσει τους εφεσίβλητους από τα δικαστικά έξοδα της κατ' έφεση δίκης.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 3 Δεκεμβρίου 2018.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΝΕΚΤΑΡΙΑ ΔΟΥΛΙΑΝΑΚΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση, στις 6 Αυγούστου 2019.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ α.α.
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΑΒΒΙΔΗΣ